No. 1176 Zaterdag 14 Juli 1906. 23ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.20,

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Staat van het Bijz. Kath. Onderwijs in de kolonie Curaçao.

Tegenwoordige Staat.					**VOORGESTELDE WIJZIGING.**			**VOORGESTELDE REGELING DER SUBSIDIE.**					
Scholen	*Kinder.*	*Zusters*	*Kw.*	*Toel.*	*Aantal Z. en Fr. moet worden vermeerderd met:*	*Vermeerdering der toelage:*	*Vermindering der toelage:*	*Zusters*	*Hoofd*	*Onderwijzers van Bijstand*	*Kweek.*		*Totaal.*
CURAÇAO													
BUITEN.													
S. Rosa	332	3	2	*f* 1200	2	*f* 400		5	*f* 600	*f* 600	*f* 400	=	*f* 1600
S. Maria	290	3	1	1200	1	50		4	550	300	400	=	1250
Barber	228	3		1200			*f* 150	3	550	300	200	=	1050
S. Willibr.	184	2	1	1000	1			3	500	300	200	=	1000
Westpunt	164	2	1	1000	1			3	500	300	200	=	1000
Montaña	122 (*)	—	2	200	2	500		2	500	—.	200	=	700
STAD.													
Otrabanda	180	3		1300	1		100	4	500	300	400	=	1200
Pietermaai	151	2		1300	2		100	4	500	300	400	=	1200
		Fraters						*Fraters*					
Otrabanda	450	7		1400	2	1200		9	600	1200	800	=	2600
Pietermaai	350	5	1	1400	1	700		6+1 Kw.	600	900	600	=	2100
ARUBA.		*Zusters*						*Zusters*					
Playa	240	2	1	850	1	200		3	550	300	200	=	1050
S. Cruz	276	2	3	850	2	400		4	550	300	400	=	1250
Noord	234	2	1	700	1	350		3	550	300	300	=	1050
Sabaneta	55 (*)	—	1	200	2	250		2 (1)	450	—	—	=	450
BONAIRE.													
Playa	325	3	3	900	2	700		5	600	600	400	=	1600
Rincon	265	2	1	700	2	550		4	550	300	400	=	1250
S. MARTIN													
Philipsburg	86	2		600		50		2	450	200	650	=	650
Symsonsbay	74	2		400		50		2 (1)	450	—	—	=	450
SABA	122	2	3	800				2	500	200	—	=	700
S. EUST.	99	2		400		250	100	2	450	200	—	=	650
		49	21	17600	23 Z. en Fr. meer noodig	*f* 5650 meer. 450 minder	*f* 450	72 }57 Z. }15 Fr. + 1 Kw.					*f* 22800
		37 Z. + 12 Fr.				*f* 5200 TOTAAL der vermeerdering.							

(*) Op deze scholen werd tot dusverre onderricht gegeven alleen door leeken zonder medewerking van religieusen.

(1) Volgens het Ontwerp wordt hier slechts één Onderwijzeres vereischt, en dus ook gesubsidieerd, maar omdat één Eerw. Zuster niet alleen kan gaan wonen, wordt hier geheel en al op kosten van het Vicariaat een tweede Zuster bijgeplaatst.

N. B. Al deze 20 scholen zijn Armenscholen, waar het onderwijs KOSTELOOS wordt verstrekt. Er zijn echter ook nog 4 Burger-dagscholen, waar wel eenig schoolgeld wordt geheven, maar waarvoor geen halve cent subsidie wordt verleend. Te weten: St. Martinus-gesticht met 120 kinderen en 9 Onderwijzeressen, St. Antonius-gesticht met 53 kinderen en 7 Onderwijzeressen, Colegio Sto. Tomás met 120 kinderen en 8 Onderwijzers, terwijl de burgerschool op St. Martin, waaraan 2 Onderwijzeressen zijn verbonden, door 18 kinderen wordt bezocht. Ook moeten nog door het Vicariaat onderhouden worden 6 Zusters en 1 kweekelinge, die werkzaam zijn in de armen- en burgerbewaarscholen met 595 kinderen.

De zoogenaamde kweekelingen, die, volgens den TEGENWOORDIGEN STAAT, tot op het oogenblik behulpzaam zijn in onze armenscholen, zijn, behalve één mannelijken kweekeling op de Fratersscholen, eenvoudige buitenmeisjes. Over het algemeen zullen dezen vervangen moeten worden door Zusters, daar het Ontwerp van deze laatsten een akte eischt en de Zusters, niet opgeleid voor een examen, afgericht zou juister wezen, zich daaraan niet zullen onderwerpen. Om toch nog hun diensten te kunnen blijven praesteeren en nog hoogere uitgaven te voorkomen, wanneer het geheele onderwijzend personeel aan ons armen-buitenscholen door een ander gediplomeerd personeel vervangen zou moeten worden, zullen de buitenmeisjes moeten worden weggezonden en de Eerw. Zusters als kweekelingen dienst doen. Voor onderwijzeressen zullen dan nog 23 gediplomeerde personen in Holland gezocht moeten worden.

En dat alles om in schijn *f* 5,200 *verhooging van subsidie* te kunnen genieten, maar in werkelijkheid de onkosten van het Bijz. Onderwijs met de helft der tegenwoordige uitgave VERZWAARD te zien! De wanverhouding tusschen subsidie van het Gouvernement en uitgaven van het Vicariaat zal nog veel onevenrediger worden, dan zij nu reeds is.

Klinkt het nu niet als een bespotting de Gouverneur bij indiening van dit Ontwerp in de M. v. A. te hooren verklaren, dat hij meende, dat aan het verzoek om verhooging van subsidie „*op billijkheidsgronden*" gevolg behoorde te worden gegeven, en dat „*subsidieverhooging een onafwijsbare eisch is*"?

Bij deze nieuwe regeling der subsidie is al heel weinig rekening gehouden met die billijkheidsgronden. In stede van de lasten en uitgaven voor het Bijzonder Onderwijs te verlichten, worden die lasten en uitgaven zeer verzwaard.

Door een dergelijke regeling wordt het Bijz. Onderwijs niet gebaat, maar veeleer tegengewerkt, de geleidelijke ontwikkeling en verbetering der Bijz. Scholen wordt er door belemmerd, ja ten eenenmale onmogelijk gemaakt.

DE HEEREN X EN RIJKENS, ALOË, SISAL EN NOG IETS.

Hoe meer men het artikel van X. in *Neerlandia*: „Het Verval van Curaçao" op de keper beschouwt, des te meer men den moed verliest, al zijn sophismen te ontwarren. Men duizelt, het draait u voor de oogen tegenover zijn behendige hocus-pocustoeren, het suist u in de ooren bij den woordenstroom, dien zijn radde tong uitgolft. Het lijkt zoo'n rondtrekkende goochelaar, zooals men eertijds op de Hollandsche kermissen ontmoette. Eenvoudige lieden sloegen de handen in elkaar van verbazing en stonden gewoonweg versteld. Wie echter in de geheimen van het vak was ingewijd en 'smans handige kunstgrepen oplettend gevolgd had, glimlachte en haalde de schouders op. Denzelfden indruk maakt ook X.— Zelfs de Redaktie van *Neerlandia* is van de wijs gebracht en zweert bij den ernst en de ridderlijkheid van dezen marktschreeuwer. Wie weet, hoeveel honderden van lezers, die als belangstellende toeschouwers het goochelspel van X hebben aangestaard, eveneens vol verbazing de handen ineen sloegen onder den uitroep: „Wat een janboel daar op Curaçao! Die X. is een kraan! Gelukkig, dat zoo'n toestand aan 't daglicht is gebracht!"

In de inleiding van mijn verweer in „*Neerlandia*" heb ik gezegd: „Landbouw- dissertaties zijn in een tijdschrift als *Neerlandia* minder op haar plaats." Daar blijf ik bij. Daarom kom ik gastvrijheid vragen bij de Red. van de AMIGOE om ook over den Landbouw X van antwoord tedienen.

Op bladz. 27 raaskalt X.: „Al dat onderwijs...... heeft den neger van Curaçao dus *wat energie en landbouw betreft* niet veel verder gebracht, dan den Abesiniër of Congoneger.".— Ziedaar zoo'n hocus-pocus! Zonder iets hoegenaamd van dien aard bewezen te hebben, goochelt hij er behendig dat „dus" tusschen in. In een wip heeft hij tegelijk dat *lager school*onderwijs weggewerkt en komt plots met *landbouw*onderwijs voor den dag. In de vaart, waarmee hij doorholt, denkt hij er niet eens aan, dat er in onze heele kolonie geen *landbouw*onderwijs bestaat, ook niet op de openbare scholen.— X. maakt hier zijn boezemvriend RIJKENS leelijk beschaamd. Want deze, die toch als landbouwkundige geroepen was, die „energie", de wetenschap en verbetering van den landbouw in onze kolonie te brengen, is heengegaan, zonder iets te hebben uitgericht. De heer RIJKENS, die op zulk een aanmatigenden toon Curaçao vonnist, vergeet te zeggen, dat hij zelf machteloos en onbekwaam was, om de geringste verbetering in zake landbouw tot stand te brengen. Maar X. en R., beiden hadden ter schole kunnen gaan bij de Curaçaosche negers, om van hen „energie" te leeren.— Want ik noem het wilskracht en ijzeren volharding, om bij elke regenbui telkens opnieuw te planten, nadat reeds 5 tot 6 maal de opgeschoten mais door de felle en aanhoudende droogte verschroeid was. Wanneer reeds 2 of 3 achtereenvolgende jaren de maisoogst mislukt is, dan heet ik het energie, om weer met nieuwen moed zich de onkosten en den arbeid van het planten te getroosten. En als de voorraad mais is opgeteerd, dan heb ik eerbied en bewondering voor den C.schen neger, die het zorgvuldig opgeborgen plantzaad niet voor den dag haalt, om zijn nijpenden honger te stillen, doch zelfs nog beter wegsluit en bewaart voor den volgenden regentijd.

Wat die kennis van den Curaçaoschen landbouw betreft, ik geloof, wanneer de heer RIJKENS eens eerlijk zou willen opbiechten, hij bij het doorlezen van zijn artikelen in *Cultura* en de *Indische Mercuur*, heel wat bladzijden, — zeker niet de slechtsten, — zou moeten aanwijzen, waarvan de stof eigenlijk door de Curaçaosche planters geleverd is. Het Bestuur van de Curaçaosche Landbouw-Maatschappij weet daar ook van mee te spreken en zal allicht genegen zijn bij de lectuur het geheugen van den heer RIJKENS wat op te frisschen.

X. en R. weerspreken hun eigen ondervinding, waar zij beweren dat de C'sche neger lui is. Dat hij dikwijls bij volslagen gebrek aan werk, mededoos neerzit, kan hem bezwaarlijk tot een grief gemaakt worden. Iedereen weet echter, dat de buitenneger van jongs af aan harden, zwaren arbeid voor een karig loon gewoon is. Maar hebben X. en R. op hun reis aan boord van de schepen der K. W. I. M. niet opgemerkt, tot welk een langdurigen en zwaren arbeid die negers in staat zijn?

Juist hun kracht, hun werklust, hun „Ausdauer" is daar hun aanbeveling. Daardoor ook vinden zelfs de slechtsten onder hen steeds werk op de koffie- en cacaoplantages in Venezuela en San Domingo.

Bij de bespreking van de Aloë-cultuure neemt X. de gelegenheid waar, een Amerikaansche correspondentie aan te halen uit „*Het Vaderland*" van 27 September 1905 over de „dry culture" in de woestijnen van Arizona in West-Amerika. Met zijn tooverstaf goochelt X. aan het slot daarvan weer een hocus-pocus: „Doch voor den Curaçaoënaar is dit alles nieuws, iets ongehoords."— Dat moet natuurlijk den indruk geven, alsof X. en eigenlijk elkeen in Holland dat al lang wist, maar dat men op C. zich niet gewaardigt daarvan notitie te nemen. Toch vergist X. zich. Dat „nieuws", dat hij zelf voor het eerst in die Amerik. correspondentie van „*Het Vaderland*" opduikelde, waarmede hij dacht de primeur te hebben, door het op C. voor het eerst wereldkundig te maken, was daar reeds lang gemeengoed geworden. De *Amigoe di Curaçao* van 28 October 1905 was hem al vóór geweest en had in haar nummer 1139 diezelfde correspondentie in zijn geheel opgenomen. Die R. K. Geestelijkheid „met haar dieptreurige richting" en die „haar groote goede macht stelselmatig misbruikt, met het volk in onbeschaafde afzondering te doemen", had zich gehaast, op die ontdekkingen en de wondere resultaten van den „Amerikaanschen Wizard" de aandacht te vestigen niet alleen van de bevolking, maar vooral van het Gouvernement, opdat het een stap in die richting zou doen en aansluiting zoeken met LUTTER BURBANK in het belang onzer kolonie. Vergis ik mij niet, dan heeft 3 of meer jaren geleden, de *Amigoe* er ook reeds op gewezen, dat een landbouwkundige uit Holland steeds als een vreemdeling zou staan tegenover het droog klimaat en de eigenaardige cultures van onze kolonie en den raad gegeven, dat de landbouwkundige, die voor Curaçao bestemd was, zich eerst diende in te werken in de wispelturige nukken van een droog klimaat en en leerschool door te maken b. v. in Californië of onder leiding van een Amerikaansch Landbouw Departement.

Ik wil nog een ander voorbeeld aanhalen, dat X. en R. beiden ongerechtigd zich een oordeel aanmatigen en maar raak schrijven. Het is een doorslaand bewijs, dat geen van beiden een diepgaande studie van den landbouw onzer eilanden gemaakt heeft. Volgender wijze citeert X. met volle instemming het apodiktisch gevoelen van den heer RIJKENS: „De Aloë is een van de „weinige kultuurplanten bij uitne„mendheid van Curaçao. Zooals er „nu wordt gewerkt, is het eene on„onmogelijkheid, met andere landen „te concurreeren Op Aruba is zij „echter nog steeds van beteekenis. „Waarom zij daar nog wél met voor„deel kan worden gedreven en niet „op Curaçao, is mij nooit duidelijk „geworden. Dat Aruba meer geschikt „zoude zijn voor de Aloë-cultuur, is „bij de groote overeenkomst tusschen „de beide eilanden in bodem en kli„maat niet aan te nemen." (*Neerlandia*.— bl. 24.) Juist omdat dit u niet duidelijk geworden is, geeft gij beiden ons de bewijzen in handen uwer groote oppervlakkigheid. Dat getuigt, dat zelfs deze landbouwkundige de toestanden onzer eilanden niet behoorlijk kende en zich dus ook geen rekenschap heeft weten te geven van de verschillende verschijnselen. Het geheim, dat deze cultuur op Aruba van zulk een groote beteekenis is en daar wél met voordeel kan gedreven worden, schuilt inderdaad niet in verschil van bodem of klimaat, maar in iets anders, dat aan den blik van RIJKENS ontsnapt is. Dat ligt in hoofdzaak aan de specifiek Arubiaansche werkmethode. Op Aruba zijn veel aloëvelden in handen van den kleinen landbouwer. Hij zelf bewerkt zijn stukje grond; in hun leegen tijd helpen ook vrouw en kinderen ijverig mee. Voor die werkkrachten behoeft geen loon te worden uitgekeerd. Elke opbrengst is zoodoende zuivere winst. Op Curaçao en Bonaire daarentegen zijn die velden bijna alleen in 't bezit van de planters of groote grondbezitters. Voor het geringste werk, dat een planter op zijn aloëvelden laat verrichten, moet hij werkkrachten huren en dus loon, hetzij voor dagwerk hetzij voor stukwerk, uitbetalen.— De meest invloedrijke factor is evenwel het Arubiaansche clubsysteem. Nergens in onze kolonie bestaat de geest van samenwerking zoozeer als op Aruba. Niet alleen bij den oogst van de aloë, maar ook van de mais wordt dit toegepast. Drie of vier of meer gezinnen zijn elkander wederkeerig met alle werkzaamheden van den oogst behulpzaam, zonder daarvoor loon te ontvangen: Deze week worden bij A., de volgende week bij B., daarna bij C. door al die gezinnen gezamenlijk de bladeren der aloë gesneden, de tobben met sap gevuld, enz.— Niet elkeen echter heeft een installatie om het sap op te koken. Deze of gene bezit zoo'n inrichting, nog overgebleven uit vroeger jaren, wellicht indertijd voor een prikje gekocht van de verlaten etablissementen van het Gouvernement. Bij den gelukkigen bezitter van zulk een installatie laten A. en B en C. het aloësap opkooken en op hun beurt betalen zij dien liefdedienst door arbeid op zijn terrein. Zoo kost aan elk der beide partijen die arbeid zoo goed als niets en voor beiden is elke opbrengst winst.— Verder mag ook wel in rekening gebracht worden, dat men op Aruba meer dan op de andere eilanden gedurende een lange reeks van jaren groote ondervinding en geoefendheid heeft opgedaan in de cultuur en bereiding van de aloë.

Toen voor jaren hêr de marktprijzen daalden, heeft men op Curaçao en Bonaire die cultuur vaarwel gezegd, op Aruba evenwel is men er altijd mee dóórgegaan.

Vandaar een zekere routine. — Ten slotte kon ook de heer RIJKENS weten, dat althans op Curaçao niet zooveel vrije gronden, voor aloëcultuur geschikt, gevonden worden als op Aruba. Bijna overal vindt men op C. in de buurt der plantages talrijke nederzettingen van de inlandsche bevolking. — De hoofdzaak echter is, dat men de eigenaardige toestanden onzer eilanden grondig moet kennen om het gewicht dezer argumenten te kunnen begrijpen. Nu gaat het niet aan eenvoudig te zeggen:

„Laat men dan op C. diezelfde methoden van Aruba overnemen." Dat clubsijsteem b. v. berust goeddeels op onderling vertrouwen, dat niet op een wenk van het Gouvernement ingevoerd of terstond na wederzijdsche afspraak in praktijk gebracht kan worden.

P. A. EUWENS.

Nijmegen, 20 Juni 1906.

(*Slot volgt.*)

Correspondentie.

Aruba, 11 Juli 1906.

Met groote verbazing heeft men hier vernomen, dat er een wet is ingediend bij den Kolonialen Raad om hier een belasting te heffen op den verlengden steiger, en met recht protesteert men daartegen, om de eenvoudige reden, dat die steiger niet beantwoordt aan het doel, dat men met die verlenging beoogde.

Bij de behandeling der begrooting op Curaçao heeft de heer FAUEL dien steiger in bescherming genomen en gezegd, dat alle groote schepen van Aruba er kunnen aanleggen, en het dus niet noodig was meer geld voor dien steiger uit te geven.

Een tweede vegrooting van den steiger had alzoo geen reden van bestaan en is dan ook gevallen, en nu, ofschoon er van een verdere vergrooting van den steiger geen sprake is, komt men op eens met een belasting op een steiger, die niet deugt, daar weinig schepen van Aruba er kunnen aanleggen.

Met recht schreef de correspondent van *La Cruz*, een paar maanden geleden, dat een schip van den vorm van de *Santa Maria* aan den steiger kan liggen, zelfs wanneer het laag water is en het schip volgeladen, dat schepen van de constructie als de *Los Hermanos* daar kunnen, ook volgeladen, aankomen, indien de zee *hoog* staat, zoo ook schepen als de *Refugio* en de *Carmita* bij hoog tij en wanneer zij weinig lading hebben, maar schepen als de *Nueva Agueda, Juan Luis, Lady* nooit.

Indien men nu nagaat, dat zeer dikwijls de zee op laag peil staat, en dat vele schepen als de *Nueva Agueda* hier te huis behooren, dan zal men moeten toegeven, dat de heer FAUEL zeer slecht ingelicht was over den toestand van den steiger. En van zoo een steiger wordt nu de bevolking een nieuwe belasting te huis gestuurd. Dit is niet billijk. Was het Gouvernement er op ingegaan ons hier een flinken steiger te maken, een steiger, waar de grootste schepen en stoombooten kunnen aanleggen, dan had zoo een belasting een reden van bestaan, en met genoegen zou een ieder hiervoor bijdragen, maar om een belasting te betalen voor dat stukje steiger, dat het Gouvernement slechts en 1500 gulden gekost heeft, is zeer onbillijk en geeft den schijn dat het Gouvernement er op uit is van de Arubiaansche bevolking te trekken, wat het kan, zonder haar in iets te bevoordeelen, want het is een feit, dat ons eiland al heel stiefmoederlijk behandeld wordt.

Niets toch van al hetgeen door het Bestuur alhier werd aangevraagd is ingewilligd. Er is gevraagd om uitbaggering van de haven: een groote nul is als antwoord ontvangen. Men had de goedheid in den Kolonialen Raad zoo een uitbaggering voor te stellen als een uitgave van ± f 125,000 ofschoon in werkelijkheid er hoogstens een 20 of 30 mil voor noodig zijn.

Het verzoek van den Heer B. v. D. VEEN ZEPPENFELDT om een commissie te benoemen, om te onderzoeken, hoeveel zand er zal moeten uitgebaggerd worden en hoeveel geld daarvoor noodig was, achtte men overbodig. Misschien zou bij onderzoeking blijken, dat met nog minder dan 20 of 30 mil klaar zou komen. Het heeft hier dus den schijn, dat het Gouvernement de haven van Aruba wil gesloten houden; Aruba mag niet bloeien. Aruba, het eenigst eiland, dat zijn jaarlijksche uitgaven kan dekken, dat millioenen in den Koloniale kas heeft gestort en wellicht binnen korten tijd er op nieuw zijn saldo's in zal werpen. Saldo's die wederom zullen moeten dienen om onnoodige uitgaven op Curaçao te bestrijden, maar waarvan het zelf geen voordeel mag zien.

Er is gevraagd eenige guldens meer voor verbetering van de wegen, voor een paar straatlantaarns meer, voor een paar gulden in de maand om iemand de brieven te laten rondbrengen, maar op alles ontvingen wij nul. En ofschoon andere eilanden, zich mogen verheugen, dat het de arme bevolking gemakkelijk gemaakt wordt, om zaad te krijgen, om te kunnen planten, wordt naar hier niets gezonden om haar behulpzaam te zijn.

Doch er is iets, waarmede men ons eiland wil begunstigen. Zooals bekend is, heeft het Gouvernement een aanvrage gedaan in Holland, om een onderwijzer voor Aruba met akte...... engelsch en spaansch? neen dat is te practisch, een *met akte van Landbouw*, enz. en zoo een onderwijzer zal hier dan f800 meer ontvangen dan de tegenwoordige.

Achthonderd gulden meer voor een onderwijzer in landbouw. Bespottelijker kan het niet, want dat wil zeggen: achthonderd gulden weggegooid! daar zelfs professoren en Doctoren tot dusverre met al hun landbouwkennis nog niet de minste verbetering hebben gebracht in de land bouwtoestanden op Aruba.

Verbeeld U, Arubiaansche jongens en meisjes zullen met vrucht les nemen in het onderwijs van hollandschen landbouw! Een paskwil, zooals wij er de laatste jaren zooveel hebben moeten hooren. Indien die 800 gulden jaarlijks op de begrooting zouden prijken om de interest te betalen van, laat zeggen f25,000, uitgegeven voor de opening van den haven, dan zou dit waard zijn met gouden letters gedrukt te worden, maar voor les te geven in hollandschen landbouw aan Arubiaansche kinderen, is bespottelijk! Ja, bespottelijk, vooral daar het gebleken is, dat die nederlandsche gegradueerden weinig of geen verstand hebben van tropischen landbouw. Om

hierin met vrucht les te kunnen geven, zouden zij eerst leerling moeten worden, om op het land hier werkende of onder hun toezicht anderen latende werken, kennis op te doen van de werking van zon, wind, droogte en regen, van de kracht onzer gronden en van de vruchten en planten, die zij voortbrengen.

Bonaire, Playa, 10 Juli.

De inkomsten-belasting-biljetten welke de vorige week aan de respectievelijke personen zijn gebracht, hebben bij menigeen een zekere reden tot ontevredenheid gegeven. Bij sommigen wijl zij meenden te hoog te zijn aangeslagen, maar over het algemeen wijl men niettegenstaande de inkomstenbelasting toch de 7% welke men hier moet betalen voor al hetgeen uit Curaçao komt, ook nog heeft laten voortbestaan, die toch vroeger in de plaats zijn gekomen van de in dien tijd bestaande belasting. Mij dunkt het zou billijk zijn geweest, als nu bij de invoering der inkomsten-belasting, de invoerrechten waren opgeheven geworden, geheel of gedeeltelijke tenminste, welke tot nog toe in plaats van belasting geheven werden; dit zou de billijkheid der belasting hebben aangetoond en minder ontevredenheid veroorzaakt hebben. Nu wij ook de inkomsten-belasting gekregen hebben volgens denzelfden maatstaf als Curaçao en de overige eilanden, die deze 7% niet betalen, is het te hopen dat het Gouvernement zal inzien de billijkheid der opheffing dier % welke wij hier meer betalen dan de overige eilanden. Bonaire wordt erg stiefmoederlijk behandeld. Als er te betalen valt, dan komt Bonaire ook in aanmerking, maar wanneer de arme bevolking hulp noodig heeft. dan wordt als reden opgegeven, of wel er is geen geld in kas, of de uitgaven zijn toch al zoovele. Wat er ook van zij, men ontvangt nul op het request en men kan ongetroost heengaan. Hoe dikwijls gebeurt het dat er behoeftige zieken zijn, vooral, zooals nu het geval, is met verschillende Surinamers, die het geld, dat zij daar verdiend hebben, verteerd hebben, wijl zij ongeschikt waren om te werken, en tot nog toe ziek zijn, en thans zonder een enkele bron van onderstand, wijl de particuliere liefdadigheid ook eens uitgeput raakt, zich wenden tot het Gouvernement ter opname in het Gasthuis op Curaçao met de boodschap, als troost worden naar huis gezonden, dat noch de Gezaghebber, noch de Dokter hiertoe bevoegd is, enkel en alleen als er een operatie noodig is, waar de hulp van één Dokter niet voldoende is. Is het wonder dat er zooveel Surinamers sterven? (o. a. verleden week twee op Rincon en 14 dagen geleden een op de Playa, terwijl er nog verschillende ziek liggen) Deze menschen sterven niet uit gebrek aan geneesmiddelen maar uit gebrek aan het noodige voedsel. Iedereen weet, dat geneesmiddelen alleen de zieken niet genezen, maar het noodige versterken de voedsel is ook noodzakelijk, en dit kan dikwijls noch door de familie, noch door de particuliere liefdadigheid verstrekt worden en daarom dunkt ons, dat de regeling, waarbij onze arme zieken, als 't ware geheel en al van 't hospitaal van Curaçao worden uitgesloten verre van billijk is om niet te zeggen onmenschelijk. Het is dan ook te hopen, dat spoedig hierin een andere regeling worde gebracht en aan de Bonairianen getoond wordt, dat Zij ook tot de Kolonie behooren, als er voor hen eenig voordeel te behalen is.

De heerschende armoede door gebrek aan werk is weer eenigszins gelenigd door het zoutgaren aan de Saliña en binnenkort verwacht men de Orchila weer om werkvolk voor Klein-Curaçao te halen.

Ook de gevallen regen is een buitengewone zegen voor Bonaire; sedert 1 Juli viel er geen druppel meer, maar dankbaar zien wij op tot God, die ons eiland, zoo onverwacht zegende.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

✠ Het Colegio Sto. Tomás is getroffen door een zeer zwaren slag. Hedenmorgen werd de Eerw. Frater PATRICIUS dood gevonden, en wel onder zeer tragische omstandigheden.

Frater PATRICIUS was de kok van het College, aan wien ook was opgedragen iederen morgen de Eerw. Fraters om half vijf te wekken.

Frater PANCRATIUS, die bij de internen de wacht hield in het achterste gebouw van het College, geheel afgescheiden van de woning der Eerw. Fraters, bemerkte, dat er niet op tijd gewekt werd, maar dacht dat Frater PATRICIUS zich verslapen zou hebben. Hij wachtte nog een kwartier en ging toen zelf naar beneden om de fraters te wekken.

Toen, onder de gezamenlijke meditatie in de kapel, frater PATRICIUS nog niet verschenen was, ging fr. Pancratius eens naar de keuken om te zien, of de vermiste frater daar was, doch het licht was daar uit, en door de keuken gaande zag hij niets. Nu liet hij iemand naar de slaapzaal gaan om te zien of de frater soms nog op zijn cel wezen kon. Daar vond men het bed netjes opgemaakt, maar de frater vond men niet. Nu dacht men, dat hij misschien on wel was geworden, maar toen men hem ook niet op zekere plaats trof, werd men ongerust. Opnieuw met meerdere fraters thans naar de keuken gaande, zag men eerst nog niets, totdat toevallig een der fraters in een donkeren hoek, achter een groote ton met water over den gootsteen iets zwarts zag liggen. Eerst schrok men geweldig, maar aldra overtuigde men zich op den tast, dat daar werkelijk de frater lag. Met ontzetting werd men gewaar, dat hij met het hoofd tot en met de schouders in een klein tonnetje met water beklemd zat. Zoo spoedig mogelijk wilde men den frater er uit trekken, maar nu ontdekte men, dat om de handen de singel, zooals de fraters om het middel dragen, was gewoeld en deze singel vastzat aan het kraantje, dat even boven deze kleine ton uitstak.

Eerst werd nu die singel losgemaakt van kraantje en handen en toen eerst kon het lichaam uit de ton worden bevrijd. Men legde het op den grond, terwijl onmiddellijk een golf schuim uit den mond kwam. Helaas, er was geen denken meer aan de levensgeesten nog op te wekken, de frater was in het zouten water gestikt. De ontzetting nam nog toe, als men thans zag, dat ook de voeten bij de enkels aan elkander waren vastgebonden.

Onmiddellijk werd de Moeder van het Hospitaal geroepen, om te zien of nog eenige hulp mogelijk was. Ook werd de dokter ontboden en bericht gestuurd aan politie.

Volgens het voorloopig geneeskundig onderzoek moest geconstateerd worden, dat de frater al 4 à 5 uren dood was, alsmede, dat niet de minste sporen van geweldpleging aanwezig waren.

Wat de rechterlijke en geneeskundige schouwing van het lijk later heeft uitgewezen, is ons nog onbekend.

Dit tragisch einde van dezen Frater is bijna onverklaarbaar; het eenige wat aangenomen kan worden, is, dat alles geschied is in een plotselinge vlaag van waanzin.

Nooit of nimmer werd echter vroeger aan den goeden frater PATRITIUS eenige aanwijzingen van opgewondenheid, of abnormaal gevoel waargenomen. Hij was uiterst kalm, deed zijn werkzaamheden in opgewekten geest en was immer een voorbeeld van een oprecht religieus, door al zijn confraters geacht en bemind. De armen verliezen in hem een stillen weldoener, steeds wist hij de overschotjes van het eten onder zijn arme vrienden te verdeelen en 's avonds vond hij er behagen in achterlijken of afgedwaalden te onderrichten en voor te bereiden tot het ontvangen der H. Sakramenten.

De Eerw. frater PATRITIUS, JOHANNES VAN DER PLUYM, werd in 1857 te Waspik geboren en kwam 13 Nov. 1886 hier op Curaçao aan. Hij was de eerste der Eerw. Fraters, die hier landde, de eenigste nog overig van deze baanbrekers.

Wij zijn door deze diep treurige ramp ten zeerste getroffen en bieden het Bestuur en den overigen Eerw. Fraters onze oprechte betuiging van deelneming.

Hedenmiddag om 5 uren zal het stoffelijk overschot ter aarde worden besteld, nadat de plechtigheden in de kapel van het Hospitaal zullen hebben plaats gehad.

Vaarwel!

Morgen zal de Zeereerw. Pater G. J. DAHLHAUS via New-York naar Nederland vertrekken tot herstel van gezondheid.

Van ganscher harte wenschen wij Z. Eerw. een voorspoedige reis, een behouden aankomst, volledig herstel zijner gezondheid en spoedigen terugkeer in onze Missie.

Welkom!

Mr. G. J. FABIUS is Zondag ll. hier aangekomen. Wij heeten Z. W. E. G. hartelijk welkom en hopen, dat zijn arbeid goede vruchten zal dragen voor onze kolonie.

Onze Financien.

Den Bovenwindschen eilanden gaat het niet voor den wind. De belastingen brachten gedurende het eerste kwartaal op:

		Geraamd was:
St. Martin	f 2,676,38½,	f 3,143,75
St. Eust.	851,71	1,068.75
Saba	1,116,02½	1,251.25

De inkomsten van onderscheiden aard bedroegen op:

		Geraamd was:
St. Martin	f 387,15	f 478,75
St. Eust.	147,14	201.25
Saba	257,01	227,50

Muziekuitvoering.

Woensdag a. s, om 7,30 uur muziek op het Molenplein, Overzijde.

Hoedenindustrie

Gelukkig houdt de vraag naar fijne hoeden aan en is zelfs zoo groot, dat werksters er niet genoeg kunnen leveren. Daarom zal thans worden overgegaan tot uitbreiding van den vlechtcursus. Onder het woonhuis van Mr. SOL HENRIQUEZ in het lokaal, waar vroeger school werd gehouden, zal in den loop der volgende week een cursus worden geopend.

't Is te hopen, dat de vlechtsters van Pietermaai, Sta Rosa en Montaña van deze gelegenheid een goed en dankbaar gebruik zullen maken.

Post-Spaarbank.

Gedurende de maand Juni werd ingelegd een gezamenlijk bedrag, verdeeld over alle kantoren in de geheele kolonie, van f 6,341.31 en teruggehaald f 1,729.74½

De districten maken nog steeds een pover figuur.

Ingebracht werd

In het 2de	district	f 0
„ „ 3de	„	0
„ „ 4de	„	1
„ „ 5de	„	28,50

De eilanden deden het ditmaal beter.

Ingebracht werd op.

Bonaire:

Kralendijk	f 68.79
Rincon	5.50
Aruba	426.27
St. Martin	602
St. Eustatius	199.52

Saba:

Bottom	273.85
Windwardside	2.50

Damaanleg.

Met genoegen hebben wij uit de Nederlandsche Bladen vernomen, dat een verhoogd crediet werd toegestaan tot het voortgaan met en uitbreiden van den damaanleg.

Jammer, dat bij die paar flinke buien der vorige weken zoovele groote, maar vooral kleine dammen gebroken zijn.

Verhooging van de Koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor 1906 en van het XIe Hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1906.

In eene Nota naar aanleiding van het verslag, zegt de minister van Koloniën, dat de tot stand te brengen werken niet alleen zullen strekken ten nutte van de plantages, waarop zij zullen worden aangelegd, doch ook ten nutte van de lager gelegen domeingronden. Om die reden komt het billijk voor, dat een deel der kosten van aanleg door het gouvernement gedragen wordt. Bepaalde men dit op minder dan ½, dan zou ongetwijfeld een groot aantal planters hunne medewerking tot het aanleggen van de voor geheel Curaçao zoo dringend noodige werken, niet kunnen of willen verleenen.

De Telegraaf 10 Juni.

Buitenland.

FRANKRIJK.

In de Fransche Kamer heeft Sarriën het ministerieele program voorgelezen, hetwelk, verklaarde de minister, ten doel heeft de republikeinsche groepen samen te brengen, in overeenstemming met den uitslag van de jongste verkiezingen. Het Fransche volk, zoo luidt het in dit stuk, heeft schitterend bevestigd, dat het de republikeinsche instellingen wenscht te handhaven, versterken en ontwikkelen en hervormingen in te voeren.

De orde is thans hersteld. De onlusten ter gelegenheid van de inventariatie der kerkelijke goederen zijn geëindigd en de werkstakingen behooren bijna alle tot het verleden.

De regeering stelt voor den wetgevenden arbeid te beginnen met het verleenen van een algemeene amnestie. Zij acht verder het herstel van evenwicht dringend noodig, zij zal vragen de grootste zuinigheid te betrachten. Zij zal voorstellen een algemeene inkomstenbelasting in te voeren, die geen inquisitoriaal karakter zal dragen en noch het eigendom, noch de individueele vrijheid aanraakt. Wat betreft de wet op de

scheiding van Kerk en Staat, deze zal met kracht worden doorgevoerd. De regeering zal stelselmatig overgaan tot de algeheele verwereldlijking van de scholen; zij zal de algeheele afschaffing vragen van de wet-Falloux, een voorstel indienen tot hervorming van de krijgsraden en voor de syndicaten het recht van bezit en tot het aangaan van contracten vragen, maar aan ambtenaren het recht van staking weigeren. De regeering acht het, zeide de minister, noodzakelijk den handelsbedienden dezelfde bescherming te verleenen als aan de werklieden, en zal bij den Senaat aandringen op het invoeren van werkliedenpensioenen.

De mijn-concessies zullen voortaan inhouden, dat een deel van de gemaakte winst onder de werklieden verdeeld wordt. Ook zal de regeering zich bezighouden met het bevorderen van de economische ontwikkeling der koloniën.

Ten aanzien van de buitenlandsche politiek verklaart de regeering overtuigd te zijn, dat de uitoefening van Frankrijk's rechten en de bevestiging zijner belangen verzekerd kunnen worden, zonder die van andere mogendheden te treffen. „Laten wij in een geest van rechtvaardigheid en vredelievendheid de verschillende problemen, die aan de naties gesteld worden, bezien. Wij hebben onze gedragslijn gevolgd in de Marokkaansche quaestie en dien ten gevolge overal onze loyale houding zien erkennen. Wij denken er niet aan, van deze politiek af te wijken, waarvan de oplossing der quaestie te Algesiras, die allen deelnemers tot eer strekt, de deugdelijkheid heeft aangetoond.

„Wij zullen de hand blijven houden aan een alliantie en aan onze kostbare vriendschapsbetrekkingen, en zoodoende in de toekomst de kansen op troebelen en conflicten verminderen. Geheel vertrouwend op leger en marine, wier kracht zijn veiligheid volkomen waarborgt, hoopt Frankrijk niettemin, dat de andere naties evenzeer zullen blijven zoeken naar oplossingen van conflicten, die berusten op eerbied voor het recht en ziet het verlangend uit naar de mogelijkheid van een vermindering van de militaire lasten, evenals de mogendheden, die te 's Gravenhage vertegenwoordigd waren, dat wenschten."

Ten slotte constateert de ministerieële verklaring de noodzakelijkheid van een internationaal samengaan om te geraken tot oplossing van eenige sociale vraagstukken.

—Het feit dat de socialist Gérault Richard in de Fransche Kamer openlijk verklaarde over het program van actie der Regeering tevreden te zijn, zou reeds op zich zelf voldoende wezen om het karakter van dit progam te kenschetsen en duidelijk te maken zelfs voor dengene, die het niet mocht willen lezen. Wanneer men echter van Sarrien's verklaringen met een weinig aandacht kennis neemt, dan ligt de conclusie voor de hand: Marianne gaat metvollen stoom den stroom op van het sectarisme, den radicaal-socialistischen wimpel hoog in top! Wat Sarrien als zijn program aan de Kamer heeft medegedeeld, is voorzooverre het Frankrijk's binnenlandsche staatkunde betreft, niets anders dan een formeele oorlogsverklaring aan het adres van alle Franschen, die op staatkundig gebied weigeren te heulen met het socialisme en op godsdienstig terrein eerbiediging verlangen van de rechten der gewetens van alle burgers. Het staat thans boven allen twijfel vast: met roeden en schorpioenen tegelijkertijd zal al wat katholiek heet, van nu af in Frankrijk gegeeseld worden. Deed Rouvier nog zijn best om te veinzen, door te verklaren, dat de wet op de Scheiding van Kerk en Staat zoude worden doorgevoerd met beslistheid, maar in den geest van verzoening en gematigdheid—dit laatste acht Sarrien thans niet meer noodig. De uitslag der parlementaire verkiezingen heeft aan de kerkvervolgers van allerlei kleur, aan de vrijmetselaars en de socialisten „carte blanche" gegeven en vandaar dat thans kortaf wordt aangekondigd de toepassing der wet „met kracht", zonder meer. Dat beteekent dus voor de Katholieken het begin eener periode van de meest brutale onderdrukking. Volkomen opheffing van de vrijheid van onderwijs; alle onderwijs ontkerstend, alle onderwijs atheistisch — ziedaar een van de groote middelen om het Frankrijk der toekomst te maken tot een Frankrijk zonder God of godsdienst.

En daartegenover: hervorming — misschien door verwijdering van de „clericale" elementen? — der krijgsraden en alle mogelijke concessies aan de uiterste linkerzijde...... het recht van staken voor de staatsbeambten. Geduld, citoyens, ook dit zal wel komen; het is slechts een quaestie van tijd! Reeds nu immers is hetgeen de Regeering heeft toegezegd, veel meer democratisch en veel vooruitstrevender dan iemand uwer met reden kon verwachten!

RUSLAND.

De Doema, aldus seint Reuter, heeft haar beraadslagingen over het agrarische vraagstuk geëindigd en met algemeene stemmen het voorstel aangenomen tot het benoemen van een agrarische commissie, die bestaan zal uit 99 leden.

Niemand, die ook maar bij eenige benadering kan zeggen, welk resultaat de Doema met haar eindelooze discussies zal hebben bereikt onder het opzicht van economische hervormingen, doch dit schijnt vast te staan, dat haar optreden diepen indruk heeft gemaakt in militaire kringen. Bladen als „Doema", „Nasja Sjin" en andere verzekeren dat de verslagen der Doema-zittingen in de kazernes met graagte worden gelezen en bevatten nu en dan verklaringen van officieren, waaruit duidelijk valt op te maken dat het leger door de revolutionnaire elementen krachtig bewerkt wordt en dat er onder de militairen niet slechts van lageren, doch ook van hoogeren rang iets broedt.

De talrijke gevallen van muiterij, die sinds geruimen tijd onder de zee- en landmacht hebben voorgedaan, bewijzen, dat de geest in het russische leger niet meer dezelfde is als een paar jaar geleden.

Zóó oordeelt ook de „Times"-correspondent. „De ontevredenheid bij leger en vloot neemt steeds grooter afmetingen aan" zegt hij. Een detachement kozakken heeft te Odessa geweigerd op een troep stakers te schieten; dezen juichten daarop de soldaten toe en ontplooiden het roode vaandel. De kozakken drongen er toen echter op aan dat dit vaandel opgerold en weggeborgen zou worden.

Advertentien.

In den nacht van 13 op 14 Juli overleed tot onze diepe droefheid onze beminde Medebroeder de Eerw.

FRATER PATRITIUS

(JOANNES VAN DER PLUIJM)

Wij bevelen de ziel van den overledene aan in de gebeden onzer vrienden.

De Fraters van 't St. Thomas-College.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1906.	Philad.	Marcb.	Caracas	Zulia.	Philad.	Marcb
Vertrekt van NEW-YORK	Juli 7	Juli 14	Juli 21	Juli 28	Aug. 4	Aug. 11
Komt aan te SAN JUAN	12		26		9	
Vertrekt van „	13		27		10	
Doet CURAÇAO aan	15		29		12	
Komt aan te LA GUAIRA	16	21	30	Aug. 4	13	18
Vertrekt van „	18	22	Aug 1	5	15	19
Komt aan te PTO. CABELLO	19		2		16	
Vertrekt van „	20		3		17	
Komt aan te CURAÇAO	21	28	4	6	18	20
Vertrekt van „	22	30	5	21	19	27
Doet LA GUAIRA aan	23		6		20	
„ PONCE „						
„ SAN JUAN „	25		8		22	
Komt aan te NEW-YORK	30	Aug. 6	13	28	27	Sept. 3

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Merida	Marcb.	Merida	Zulia	Merida	Marcb
Vertrekt van CURAÇAO	Juli 16	Juni 23	Juli 30	Aug. 6	Aug. 13	Aug. 20
Komt aan te MARACAIBO	17	24	31	7	14	21
Vertrekt van „	20	28	Aug. 3	11	17	25
Komt aan te CURAÇAO	21	29	4	12	18	26

Drukker:

ALFREDO F. SINTIAGO